

เทศน์เช้า วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมนะ เราแสวงหากัน เราชวนขวยกัน เราชวนขวยเพื่อสังขารในหัวใจเรา ถ้าเราชวนขวยสังขารในหัวใจเรา เราจะมีความสุขของเรา แล้วความสุขอย่างนี้มันแสวงหาในโลกนี้ไม่ได้ แสวงหาทางโลกมันสุขเวทนา ทุกขเวทนาทางโลกของเขา สุขเวทนาความสุขของเราอยู่ได้ชั่วครั้งชั่วคราวมันก็เกิดความทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ดับไปก็เกิดความสุขความพอใจก็เกิดขึ้นชั่วครั้งชั่วคราว แต่ถ้าเป็นวิมุตติสุข สุขเดิมแท้ สุขความเป็นจริงในหัวใจเรา อันนี้มันคงที่ตายตัวของมันไป คงที่ตายตัวเพราะอะไร เพราะมันไม่เป็นของคู่

ของคู่ สุขเวทนา ทุกขเวทนา โลกนี้เป็นของคู่ แต่ถ้าเป็นวิมุตติสุขมันเป็นหนึ่งเดียว หนึ่งไม่มีสองคืออะไร หนึ่งไม่มีสองคือจิตใจที่มันพ้นจากทุกข์ไปแล้ว นี่หนึ่งไม่มีสอง แล้วหนึ่งไม่มีสอง จิตใจที่พ้นจากทุกข์ไปแล้ว ถ้ามีจิตที่ไหนก็มีภพที่นั่น ถ้ามีภพที่นั่นมันก็มีที่จิตที่นั่น แต่ถ้ามันหนึ่งไม่มีสอง หนึ่งแล้วมันไม่มีตัวตนของมันด้วย ไม่มีตัวตนของมันเพราะเหตุใด ไม่มีตัวตนของมันเพราะมันทำลายภवासวะ ทำลายภพชาติอันนั้นไปแล้ว ถ้ามันทำลายภพชาติอันนั้นไปแล้ว คนต้องเห็นสังขารความจริงอันนั้นมันถึงจะเข้าใจอันนั้นได้

แต่เราศึกษาของเราละ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นหนึ่งเป็นหนึ่งก็เลขหนึ่งใจ หนึ่งก็ไม่ใช่สองใจ ถ้าสองก็ไม่ใช่หนึ่งใจ อันนี้มันเป็นโลกีย์ปัญญา มันเป็นปัญญาทางโลก ปัญญาทางวิทยาศาสตร์ ถ้าวิทยาศาสตร์เราพิสูจน์กันได้อย่างไร ดูตรรกะสิทธิตรรกะเราคาดเราหมายได้ เราคาดเราหมายได้เพราะอะไร เพราะเป็นโลกใจ ถ้าใครมีการศึกษาความรู้กว้างไกล ถ้าความรู้กว้างไกล เทียบเคียงไปแล้วมันส่งออกไปทั้งหมดแหละ มันส่งออกไปทั้งหมด เราถึงมีความจำเป็นกันต้องทำความสงบของใจเข้ามาก่อนใจ ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าใจมันสงบแล้วก็เป็นอย่างหนึ่งเหมือนกัน แต่หนึ่งนี้มันหนึ่งแบบมีใจ หนึ่งแบบภवासวะ หนึ่งแบบภพใจ ภพเพราะอะไรล่ะ ภพเพราะหาตัวตนของเราใจ

เราเกิดมาๆ เกิดจากพ่อจากแม่ แต่ไม่รู้จักตัวของเราไง ถ้าเราไม่รู้จักตัวของเรา เราไม่รู้จักลองฝ่าไปสิ มลทินปัญหา มลทินปัญหาเขาถามนาคเสนาว่าคนมันคืออะไร คน คนอยู่ที่ไหน เขาบอกคนเปรียบเหมือนรถ รถ สิ่งที่ประกอบกันด้วยอะไหล่ขึ้นมาแล้วถึงเรียกว่ารถ ลองแยกอะไหล่ออกจากรถแล้วมันเหลืออะไร นี่ก็เหมือนกัน คนมันมาจากไหน ถ้าคนมาจากไหน แยกชิ้นส่วนแยกออกไปมันก็เป็นชิ้นส่วนอวัยวะ ๓๒ อย่างนั้น แล้วจิตอยู่ไหนล่ะ ค้นหากันไม่เจอใจ ค้นหาตัวเองกันไม่เจอ ค้นหาตัวเองไม่ได้ เราถึงไปวัดไปฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่ออะไร ฟังธรรมเพื่อค้นหาตัวเรา

ที่เรามาวัดมาวากัน เราทำบุญกุศล บุญกุศล เรารู้จักบุญกุศลใหม่ เวลาทำบุญกุศล สิ่งทีเวลากุศลมันเกิดเจตนาอันนั้น เกิดจากหัวใจอันนั้นมันปรารถนา เวลาที่มีความทุกข์ความยากในชีวิตของเรา มันทุกข์มันยากที่ไหนล่ะ มันทุกข์มันยากที่หัวใจนี้ไง ร่างกาย คุณติ การเจริญเติบโตของร่างกาย คนเราเกิดมาแล้ว เด็กมันต้องเดินได้ เด็กมันต้องวิ่งได้ เด็กมันต้องทำงานได้ แต่เวลาการศึกษาล่ะ เวลาการศึกษา ใครศึกษามาแล้ว ศึกษาจบมาเท่ากัน แต่เวลาทำหน้าที่การงานแล้วประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหน อันนี้มันเกี่ยวกับสติปัญญาอันหนึ่งเกี่ยวกับอำนาจวาสนา หนึ่ง เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก เรามีความฉลาด มีความคิดก่อน เราคิดไปก่อนโลก โลกยังคิดไม่ทันเรา สิ่งที่เป็นความคิดของเราไม่เป็นประโยชน์อะไรเลย แต่คนเราเกิดมา เขาทำพอจังหวะโอกาสของเขา โลกเขาต้องการสิ่งนั้นอยู่พอดี นี่จังหวะและโอกาสมันได้ เขาทำสิ่งใดประสบความสำเร็จของเขา นี่คืออำนาจวาสนาของเขาไง แต่ถ้าเราไม่ใช่อำนาจวาสนาของเรา ถ้าอำนาจวาสนาของเรา ทางโลกเขาวัดกันที่นั่น คนเราแข่งสิ่งใดก็ได้ แข่งอำนาจวาสนาแข่งกันไม่ได้ แข่งกันไม่ได้เพราะอะไร แข่งกันไม่ได้เพราะมันเป็นอดีตใจ

สิ่งที่เราทำมาๆ ในปัจจุบันนี้เวลาเท่ากันใช้ไหม คนเราเกิดมา ๒๔ ชั่วโมงเท่ากัน มีชีวิตเท่ากันใช้ไหม ทุกอย่างเท่ากันหมดเลย แต่ความคิดของคน คุณคนที่เขาเรียกจรรี้น เวลาของเขา ล่วงเลยไปโดยไม่มีประโยชน์สิ่งใดเลย คนที่ขยันหมั่นเพียรของเขา เวลาที่มีคุณค่าของเขา ตลอดไปเลย เวลาเท่ากัน แต่คนใช้เวลานั้นแตกต่างกัน

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตที่เกิดมาในปัจจุบันนี้ชีวิตเหมือนกันไง แต่ถ้าสิ่งที่อำนาจวาสนามันมาจากไหนล่ะ มันมาจากไหน เมื่อวานนี้เราทำสิ่งใดมา ถ้าเมื่อวานสุกโตๆ เมื่อวานทำสิ่งใดมา วันนี้ปัจจุบันนี้มันก็สุกโต มันไม่มีสิ่งใดที่เป็นภาระแบกหามต่อไป ถ้าวันนี้ไม่มีภาระแบกหามต่อไป วันพรุ่งนี้ก็ไม่มีการแบกหามต่อไป แต่ถ้าเมื่อวานมันทำสิ่งใดมา มันเป็นหนึ่งในสินมา วันนี้

ต้องทำเงินทำทองเพื่อชดใช้หนี้เขา ถ้าชดใช้หนี้เขา เรายังต้องทำเงินทำทองขึ้นมาเพื่อชีวิตของเรา เรายังต้องทำเงินทำทองของเราเพื่อเกิดต่อไปเพื่อเป็นอนาคตของเรา นี่ไง สิ่งทีเวลาแข่งอำนาจวาสนาที่แข่งกันไม่ได้ๆ เพราะมันเป็นอดีตมาไง

แต่ถ้าในปัจจุบันนี้ ปัจจุบันนี้เราก็ควนขวายกันอยู่นี่ไง ขวนขวายกันมาๆ ขวนขวายกันมาเพื่อหาความสงบร่มเย็น ความสงบร่มเย็นในหัวใจ ถ้าความสงบร่มเย็น ทำความสงบร่มเย็นทำไมต้องขวนขวายล่ะ ขวนขวายมันก็ไม่สงบแล้ว มันเคลื่อนไหวมันจะสงบได้อย่างไร

ก็การเคลื่อนไหว เคลื่อนไหวให้มันสงบ แต่ถ้ามันไม่มีการเคลื่อนไหวให้สงบเลย นั่นแหละขี้ลอยน้ำ มันทับถมอยู่ในหัวใจของคนนั่นแหละ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านเคลื่อนไหวของท่าน ท่านทำของท่าน ท่านใช้ปัญญาของท่าน แต่จิตของท่านสงบระงับไง ถ้าจิตสงบระงับ ระงับในการกระทำอันนั้นไง คุณสิ เวลาพระ ว่าพระวันๆ ไม่ทำอะไรเลย พระเราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เวลาปัญญา มันเกิด มรรคมันเกิด มันหมุนตัวๆๆ คุณสิ คนที่บริหารจัดการ คนที่มีอำนาจ เวลาเขามีอำนาจ เขาต้องรับผิดชอบมาก ไม่ก็เดือนผมขาวโพลงเลย เพราะอะไร เพราะเขาใช้ความคิดของเขาเยอะ เขาต้องรับผิดชอบของเขาเยอะ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาถ้ามันเกิดภวานามขบปัญหา มันเกิดปัญญาขึ้นมา ที่มันหมุนตัวๆๆ ในหัวใจ มันเกิดมาจากไหนล่ะ มันเกิดมาจากไหน เกิดจากการขวนขวายจากการกระทำนั้น มันไม่ลอยมาจากฟ้าหรอก นี่ไง อำนาจวาสนาของเรามาจากไหนล่ะ อำนาจวาสนาของเราที่เกิดจากการกระทำของเรานี่ไง เราทำของเรามา เราทำของเรามา กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมมันหอมทวนลม หอมทวนลม คนดี ที่ไหนมันก็ดีทั้งนั้นนะ ถ้าคนดี เขาก็เคารพนบถนอบทั้งนั้นนะ แต่มันก็มีเวรมีกรรมไง คุณสิ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดานะ เวลาองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เขาจ้างคนมาฆ่า องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ แล้วเราล่ะ เราจะมีสิ่งใด

ฉะนั้น สิ่งใดที่มันกระทบกระเทือนกระทบกระทั่งเรา เพราะการกระทำมันมีชั่ววอกชั่วพลทั้งนั้นนะ คนเราไม่ใช่ทำความดีมาตลอดและไม่ได้ทำความเลวมาตลอด เวลาผลกระทบขึ้นมา สิ่งทีมันหลีกเร้นไม่ได้ มีความจำเป็นก็ทำสิ่งนั้นไป ทำสิ่งนั้นแล้วเสียใจภายหลัง สิ่งใดทำแล้วเสียใจภายหลัง สิ่งนั้นไม่ดีเลย ไม่ดีเลย ถ้าไม่ดีเลย เราต้องมีสติปัญญายับยั้งไง แล้วใน

ปัจจุบันนี้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาใหม่ พระพุทธศาสนาสอนเรื่องศีล เรื่องสมาธิ เรื่องปัญญาใหม่

ศีล ศีลคือความปกติของใจของเรา สมาธิคือความสงบระงับของใจของเรา ถ้าเกิดภาวนามขปัญญา ปัญญาอย่างนี้ปัญญาจะถอดถอนไอ้ความไม่รู้ในใจของเราออกไป แต่ถ้าเป็นปัญญาทางโลก เรามีการศึกษา มีสติปัญญามาขนาดไหน สติปัญญาอย่างนั้น เขาวนปัญญาอย่างนั้นมันมีฐานคือจิตดวงนี้ไง ถ้าจิตดวงนี้มีอำนาจวาสนา สิ่งนั้นก็เป็นครรมาภิบาล สิ่งนั้นก็เป็นสุจริตชน

แต่ถ้าจิตของเรา จิตของเรามันเห็นแก่ตัว เราศึกษาสิ่งใดมา ความคิดอันนั้น จิตที่มันใช้งานๆ มันใช้เพื่อทุจริตไง มันใช้เพื่อสร้างบาปสร้างกรรมให้ใจของตนไง แต่ถ้าคนเขามีสติปัญญาของเขา เขามองค่าแต่ตัวเลข เขามองค่าแต่วัตถุนั้น เขาบอกวัตถุนั้นเขาทำแล้วเขาได้ประโยชน์ของเขา มันได้ประโยชน์ของเขา เขากว้านมาด้วยเวรด้วยกรรมของเขา ถ้าเวรกรรมของเขา เขาสร้างของเขา เขาบาคหมางของเขา แต่ถ้าคนมีสติปัญญา เขาทำสิ่งใดมาเป็นครรมาภิบาล เป็นสุจริต ทำสิ่งนั้นมาด้วยอำนาจวาสนา ด้วยคุณงามความดี ถ้าจิตมันใช้ใจ นี่พูดถึงปัญญาทางโลกใจ ปัญญาทางโลก จิตที่มันคิดดี จิตที่มันทำดี มันทำประโยชน์สิ่งใดมันก็เป็นประโยชน์กับจิตดวงนั้น ถ้าจิตมันคิดร้าย จิตมันคิดทำลายตัวมันเอง มันคิดทำลายตัวมันเองแต่มันปิดหูปิดตาบอกว่าสิ่งนั้นเป็นผลประโยชน์ของมัน ถ้าประโยชน์ของมัน มันทำ มันได้ มันได้เพราะว่าเราสร้างเวรสร้างกรรมไง มันได้มา สิ่งที่ทำมันได้มาทั้งนั้นนะ แต่มันได้มาด้วยสุจริตหรือไม่สุจริตละ

ถ้ามันสุจริต เวลาเรามาฝึกมาฝนของเรา เราทำสติของเราเป็นมิจฉาหรือเป็นสัมมาละ ถ้าเป็นสัมมา สติก็ต้องคือสติใจ สติ ถ้าเรามีสติมีปัญญา ทำความเพียรด้วยมีสติปัญญามันก็เป็นสัมมาทิฎฐิ ถ้าทำ มันขาดสติไปมันก็สั๊กแต่ว่าทำ มันก็เป็นมิจฉาทิฎฐิใหม่ แล้วเกิดสติ สติที่ว่า สติที่มันเป็นตัวสติ สติ ถ้าการกระทำสิ่งใดมันเป็นประโยชน์ขึ้นมา เป็นประโยชน์ขึ้นมา งานอย่างหยาบ งานอย่างละเอียดใจ อาบเหงื่อต่างน้ำเราก็เป็นงานหนัก เราก็ว่าเป็นงานลำบาก เรานั่งโต๊ะ เราใช้สติปัญญาของเรามันก็เป็นงานอันละเอียด

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราแสวงหา เราแสวงหาสิ่งนั้นมันเป็นเรื่องของหยาบๆ เป็นเรื่อง
ของวัตถุใจ แต่ถ้าเป็นวัตถุนะ เราเสียดลไป ยื่นจากมือของเราไป หลุดออกไป สิ่งนี้ เจตนาอัน
นั้นมันเป็นเรื่องทิพย์ๆ มันฝังใจเราทั้งนั้นนะ ถ้าไม่มีเจตนาจะทำไหม

ของของเรา เราถือไว้พะว้าพะวงอยู่เนี่ย เราจะให้หรือไม่ให้ มันอยู่กับมือเราทั้งนั้นนะ วัตถุ
นั้นมันก็เสียดลหายไป แต่ถ้าเราเสียดลออกไปนะ วัตถุนั้นมันจากมือเราไปสู่มือของคนอื่นใช่ไหม
มือของคนอื่นเขาใช้ประโยชน์ของเขา เราก็เห็นว่ามันเป็นประโยชน์ๆ แล้วสิ่งที่มีค่าที่สุดคือว่า
น้ำใจ น้ำใจสิ่งที่เขาได้รับ เขาได้รับขึ้นมา ถ้าจิตใจเขาเป็นธรรม จิตใจเขาเป็นทุกข์เป็นยากที่เขา
ได้รับนะ แต่ถ้าเป็น ๑๘ มงกุฏเขามาหลอกเขามาหลวงนั้นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะว่าในโลกของเรามัน
มีทั้งคนดีและคนชั่วรวมกันอยู่แล้วแหละ ฉะนั้น เราต้องมีสติปัญญาไป ทำสิ่งใดก็ต้องมี
สติปัญญาทั้งนั้นนะ ทำงานถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา ความพลั้งเผลอ ความผิดพลาดมันก็น้อยลง

นี่ก็เหมือนกัน ทำบุญทำทานของเรา เราก็ใช้สติปัญญาของเราเนาะ ถ้ามันผิดพลาดไปมันก็
ผิดพลาดไปเป็นครั้งเป็นคราว มันจะเป็นอะไรไป คนเรามันก็มีความผิดทั้งนั้นนะ แต่ถ้าผิดสิ่ง
นั้นไปมันก็จบใจ เราไม่ไปวิตกกังวลกับมัน

นี่ก็เหมือนกัน แล้วเราก็มองกลับมาๆ ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเป็นงานอันละเอียดแล้ว สิ่ง
ที่อาบเหงื่อต่างน้ำที่มันเป็นความทุกข์ความยาก เราต้องอาบเหงื่อต่างน้ำมาเพื่อปัจจัยเครื่องอาศัย
ในเมื่อเกิดมาเป็นคน คนต้องมีอาหารใช่ไหม มันต้องมีอาหาร มันต้องมีปัจจัย ๔ เพื่อดำรงชีวิต
ไป แต่ถ้าหัวใจ หัวใจมันเร่าร้อนอยู่เนี่ย คุณสิ เรากินอาหารเข้าไปก็เพื่อปากเพื่อท้อง ถ้าหัวใจของเรา
มันก็ยังทุกข์ร้อนอยู่อย่างนั้นนะ มันก็ทุกข์ร้อนอยู่อย่างนั้นนะ หัวใจมันต้องการสิ่งใดละ หัวใจ
มันต้องการธรรมโอสธไป

ธรรมโอสธ เอ็งร้อนนัก จิตใจร้อนนักเพราะอะไร เพราะความโง่ ถ้ามีความฉลาดขึ้นมา
ของเราก็เต็มบ้านเต็มเรือนอยู่แล้ว ของที่ว่าปัจจัยเครื่องอาศัยที่มันจะขาดแคลนสิ่งใด เราก็
แสวงหาพอดำรงชีพได้ แต่จิตใจนี้ทำไมมันเร่าร้อนนักๆ ใจ ถ้าเราร้อนนัก ธรรมโอสธ เราตริ
กรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คุณคนทำคุณงามความดีของเขา ถ้าคุณงามความดี
ของเขา เราเห็นความยิ้มแย้มแจ่มใส เห็นน้ำใจของคน เราต้องการตรงนั้น ต้องการตรงนั้น จิตใจ
มันต้องการตรงนั้นนะ มันต้องการความอบอุ่น มันต้องการคนเห็นน้ำใจ น้ำใจก็น้ำใจเท่ากันใจ

จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่งนะ คุณิ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาท่านอบรมลูกศิษย์ของท่าน ท่านถามท่านถาม ยิงถามยิงถาม ยิงถามยิงถาม ยิงถามให้มันนั้น มันตรงใจ ไม้มันคดไม้มันงอต้องตัดให้มันตรง แล้วเวลามันตรง เราเอียงไปเต็มที่เลย ของฉัน ตรงแล้วๆ มันจะอ้อมไปไหนไม่รู้มันนะ ของฉันตรงแล้วๆ พอมันโดนถามโดนถามขึ้นไปมันก็น้อยใจ ทำไมเราโดนถามโดนถาม

นี่จะบอกว่าเวลาที่เราอบรมคุณธรรมๆ ท่านให้น้ำใจ ให้ความสัตย์จริง ให้ความเป็นจริง ในใจนะ แต่วัตถุมันไม่มี มันไม่มีวัตถุลึกลับอะไรหรอก แล้วเราแสวงหาไป วัตถุเราก็แสวงหาของเรา ได้ไช้ไหม เราจุดธูปไป เรารวางบริวารของเรา เราจับบาตรออกไปบิณฑบาตตอนเช้า เราก็ได้ฉัน เราได้ฉันจากบริษัท ๔ อุบาสก อุบาสิกา เราจะได้อาหารดำรงชีวิตที่นั่น แต่เราจะได้น้ำใจ เราจะ ได้คุณธรรมจากใคร มันถึงต้องแสวงหาครูบาอาจารย์ไง ถ้าครูบาอาจารย์ท่านซึ่งนำบอกเราๆ ใจ

บอกเรา สิ่งที่เรายึดมั่นถือมั่นไว้ เหมือนทางโลก วัตถุที่เขาตระหนี่ถี่เหนียวของเขาไว้ เขาก็ได้แค่นั้นใจ แต่นักปฏิบัติเหมือนกัน สิ่งใดที่มันเผาผลาญหัวใจนะ สิ่งใดที่เผาผลาญหัวใจทำไมไม่ สลัดทิ้งละ แล้วมันสลัดอย่างไร มันสลัดไม่ได้ มันสลัดแล้วก็อยากสลัด เพราะอยากสลัดมันยิ่ง ไปเจี่ยยิ่งไปคู้ย มันก็ยังลุ่มลุ่มในหัวใจใจ ยิ่งมันฟุ้งซ่านก็อยากดับความฟุ้งซ่าน ยิ่งความฟุ้งซ่าน มันก็ยังลุ่มลุ่มในหัวใจใจ ยิ่งมันทุกข์ๆ อยากจะสลัดทุกข์ มันก็ยังทุกข์เข้าไปใหญ่ใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกทำความสงบของใจ ๔๐ วิธีการใจ เรากำหนด พุทโธ กำหนดอานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้าออก แล้วมันจะกำหนดไม่ได้เพราะจิตใจมัน ไม่ยอมรับ ถ้าไม่ยอมรับ เราก็มีระลึกถึงชีวิตของเราสิ เราเกิดมา เรามีอะไรมา เกิดจากท้องพ่อ ท้องแม่ก็มีเรา มีแต่ร่างกายนี้มา เราไม่คาบช้อนเงินช้อนทองสิ่งใดมาเลย สิ่งที่มีมันจะเกิดขึ้นมาก็ เกิดขึ้นจากอำนาจวาสนา มองไปก็เห็นใจ เวลาคนเขาสิ้นชีพไปนะ ไปถึงยมบาลเขาถามว่าเห็น ธรรมไหมๆ

เขาบอกไม่เคยเห็น ไม่เคยรับรู้สิ่งใดเลย

ยมบาลถามว่าเห็นคนเกิดไหม

เห็น

เห็นคนแก่ไหม

เห็น

เห็นคนเจ็บไหม

เห็น

เห็นคนตายไหม

เห็น

นั่นล่ะคือกรรม เกิด แก่ เจ็บ ตาย นี่กรรม

คูลี การล้างป่าช้า เวลาคนที่ล้างป่าช้าเก็บศพไว้ญาติทำให้เราได้บุญๆ ละ นั่นคือการตาย การตายแล้วมันการตายด้วยอเนจอนาถ การตายด้วยไม่มีญาติ การตายด้วยไม่มีใครดูแล พวกเรา ยังไปหาบุญกุศลจากการตายอันนั้นเลย นี่ไง เห็นการเกิดใหม่

เห็น

เห็นการแก่ การเจ็บ การตายไหม

เห็น

เห็นนั่นคือกรรมไง

ถ้าจิตใจมันไม่ยอมรับ จิตใจมันทุกข์มันยากแล้วมันคืนรน มันไม่ยอมรับ ไม่ยอมรับ ให้ กำหนดพุทโธมันกำหนดไม่ได้ ให้ใช้ปัญญาอบรมสมาธิมันก็ทำไม่ได้ ก็เห็นคนเกิด คนแก่ คน เจ็บ คนตายไง แล้วเราก็เป็นเช่นนั้น แล้วเราเป็นเช่นนั้น เราเป็นมาตลอด แล้วมันก็จะไป ข้างหน้า แล้วหัวใจมันจะคืนรนเอาอะไรล่ะ หัวใจมันคืนรนเอาอะไร เพราะมันบอกว่ามันยังคง ทนถาวร มันไม่ได้เป็นสิ่งใด มันก็เลยไปกว้านเอาฟืนเอาไฟมาเผาผลาญหัวใจใจ บอกว่าเอ็งต้องตาย เอ็งต้องจบ

ความคิดที่มันเผาผลาญหัวใจมันเบาบางลง เดี่ยวก็คิดอีก เพราะธรรมชาติของมัน น้ำมันอยู่ที่ ไหน มันเจอไฟมันติดตลอดแหละ นี่ไง ธาตุรู้เป็นยางเหนียว มันติดตลอดล่ะ ธรรมชาติของมัน เป็นอย่างนั้นไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านพิจารณาของท่าน ท่านรู้ของท่านไงว่าจิต

มันเป็นอย่างไร แล้วเวลาจิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เกิดเป็นพรหมเขามีความรู้สึกอย่างไร เกิดเป็นเทวดาเขามีความรู้สึกอย่างไร เกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์ ทำดีก็ได้ ทำชั่วก็ได้ คิดอะไรก็ได้ จะทำอย่างไร แล้วสัตว์นรกอเวจีเวลามันทุกข์มันยากของมัน มันอยากจะพ้นจากทุกข์ มันก็ พ้นไม่ได้เพราะมันไม่สิ้นเวรสิ้นกรรม มันเป็นอย่างไรร

ฉะนั้น ท่านถึงว่าจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันเป็นอย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้แจ้งแทงตลอด จะสอนสิ่งที่เป็นไปได้ สอนสิ่งที่ไม่มี มันเป็นไปได้ หรือ แต่ในเมื่อธาตุรู้ ธรรมชาติที่มันรู้มันคตินรนของมัน แล้วมันมีวิชา มีพญามารไปกระตุ่น มันอีก มันยิ่งเคล็ดเปิดเปิงไปเลยไง แล้วเราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา อันนี้ เป็นวาสนานะ

การเกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก แล้วเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาทำไมถึง ประเสริฐล่ะ พระพุทธศาสนาสอนถึงที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ไง สอนที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันมีลัทธิศาสนาไหนสอนบ้าง ลัทธิศาสนาไหนเขาสอนเป็นลัทธิ เป็นความเชื่อ แล้วก็ต้องให้ พระเจ้าพยากรณ์ โลกแตก ต้องให้พยากรณ์

ชีวิตของเรา การเกิดการตายของเราใครห้ามไม่ได้หรือ ใครก็พยากรณ์ไม่ได้ ใครก็ชำระล้างให้ไม่ได้ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงไม่เชื่อสิ่งใดๆ เลย ให้ย้อนกลับมาที่นี้ไง ฉะนั้น เวลาเกิดมาเป็นมนุษย์ เรามีอำนาจวาสนาตรงนี้ไง ฉะนั้น มีอำนาจวาสนาตรงนี้ แต่เราไปทุกข์ไปยากกันที่ปัจจัยเครื่องอาศัย อาบเหงื่อต่างน้ำกันอยู่นี้ การอาบเหงื่อต่างน้ำมันเป็นคราว เป็นวาระนะ คนเรามันเจริญรุ่งเรืองขึ้นไป มันก็ยุบยอบลงไป มันมีของมันไง แต่จิตใจอันนี้ จิตใจอันนี้ที่มันมีคุณค่า ถ้าพระพุทธศาสนาสอนถึงที่นี่ ศาสนาพุทธเขาถึงเห็นคนที่ทรงศีลทรงธรรม ที่ไหนมีศีลมีธรรม เราจะเกื้อกูล เราจะเชิดชู เราจะเกื้อหนุนกัน การเกื้อหนุนกันนั้นเขาได้ บุญกุศลของเขา ได้บุญกุศลของเขา เขาเสียสละทานของเขา ถ้าเราอยู่ในสังคมอย่างนั้น ถ้าเราเป็นความจริงของเราอย่างนั้น เราไม่ต้องวิตกกังวลเรื่องการดิ้นรน การที่กิเลสมันเผาผลาญมันไหม้ ถ้าเราคิดอย่างนี้ เราใช้ปัญญาอย่างนี้ ใจที่ว่ามันฟุ้งซ่าน ใจที่ว่ามันทำไม่ได้ ใจที่มันเดือดร้อน มันต้องเบาบางลง ฉะนั้น พุทโธก็มีโอกาส แล้วพุทโธมีโอกาแล้วเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ หรือเราใช้อานาปานสติ

ทำไมต้องทำอย่างนั้นล่ะ

ชาตุรู้ มั่นรู้แต่เรื่องเดือดร้อน มั่นกินแต่อาหารที่เป็นพิษ อาหารที่เป็นพิษเพราะอะไร เพราะค้นหาความทะยานอยาก ครอบครัวมารเอามาป้อน ถ้าเอามาป้อนนะ เราก็งี้ตั้งสติ จะเกิดสติ ตั้งสติแล้วเรากำหนดพุทโธ เราท่องพุทโธๆ เราอยู่กับพุทธานุสติ ให้ชาตุรู้ที่มันเกาะกับอารมณ์ ต่างๆ ให้มันมาแปะไว้กับพุทโธ เรามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง เรามีรัตนตรัย มี พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ถ้าเป็นที่พึ่ง แต่ก่อนหน้านั้นจิตมันไม่ยอมพึ่ง ทั้งๆ ที่รู้ว่า มีคุณค่า เราเป็นชาวพุทธ ในสายเลือดเราก็งี้เชื่อฟังของเรา แต่กิเลสมันก็ยุมันก็แห่ นี้คนใน คนใน ยุแห่ เชื่อคนในใจ เวลาความรู้สึกนึกคิดของมันที่มันต่อต้านขึ้นมา เราก็งี้ยอมเอียงไปใจ องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ข้างนอกนุ่น อยู่วัดนุ่น แต่ความคิดมันอยู่กับเรา ถ้าเรามี สติปัญญาละเอียดขึ้น ละเอียดขึ้นมันก็มีสติปัญญาที่นี้ แล้วพอสติปัญญาที่นี้ เรามาระลึกถึง พุทโธๆ

แล้วพุทโธ ถ้ามันมีศรัทธามีความเชื่อ พุทโธแล้วชื่นใจ พุทโธแล้วแจ่มแจ้ง ถ้ามันเบื่อหน่าย โอ๊ย! พุทโธตั้งเครียดไปหมด พุทโธมันกดคั้นเราตลอดเวลา ถ้ากดคั้น เราถ้ามีศรัทธา ศรัทธามันจะதாகวางให้หัวใจเราได้ก้าวเดินได้ ถ้าก้าวเดินได้ เราค้นหาหัวใจนี้ เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมา มนุษย์จะเกิดมาจากไหน แล้วเกิดมาเกิดมาทำอะไร ถ้าไปเห็นใจดวงนี้ เวียนว่ายตายเกิด ในวัฏฏะ แล้วเราเห็นต้นเหตุแล้วแหละ ถ้าเห็นต้นเหตุแล้วเรามาแก้กันที่นี้ใจ

ฉะนั้น เวลาไปวัดไปวา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสอนนะ อนุปูปพิภกา เรื่อง ของทาน คนที่ยังไม่เข้าใจเขาให้เสียสละอันนั้น เป็นที่วัตถุ เป็นของของเราทั้งนั้นนะ เราเสียสละ ออกไปก็ฝึกหัวใจดวงนี้ใจ ถ้าหัวใจเขาอ่อน หัวใจเขาควรแก่การงาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าถึงจะเทศน์อริยสัจ ไม่ใช่ว่าใครก็ทำได้ ใครก็ทำได้...ทำไม่ได้หรือหอก สิ่งที่ทำได้อันเป็น เรื่องโลกๆ ทั้งนั้นนะ เรื่องโลกๆ คือเรื่องการเปรียบเทียบ

เรื่องการเปรียบเทียบนะ เปรียบเทียบก็เปรียบเทียบ เปรียบเทียบข้างนอกก็เหมือนกับดู หนึ่งคุณละครนั้นแหละ ขณะดูหนึ่งคุณละครเขายังให้ยื้ออนมาดูตัวเลข ใอันนี้ตัวเล่น ตัวที่จะไปสวม บทบาทเป็นอะไรไป แต่ที่จิตเวลามันคิดของมันไปแล้วก็คิดเรื่องธรรมะไป มันก็สวมบทบาทว่ามี คุณธรรมไป แต่กิเลสอวิชชาเต็มหัวใจ

แต่ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามาก่อน เป็นตัวตนของเราจริงๆ ถ้าตัวตนของเราจริงๆ เห็นของเราจริงๆ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แม้แต่จิตสงบ คนคิดได้ว่าจิตสงบนี่คือนิพพาน

“นิพพานเป็นอย่างไรเอง เจอนิพพานแล้วนิพพานเป็นอย่างไรเอง” พอนิพพานเสื่อมไปงงเลย “พระพุทธศาสนาคงจะหมดแล้วแหละ หมดคราวหมดวาระแล้ว มรรคผลคงไม่มีแล้วละ” ไปงุ่นงายเลยนะ

แต่ถ้ามันเป็นความจริงๆ ของมันนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้แล้ว ไม่มีกาลไม่มีเวลา อกาลิโก เวลาเราทำของเราได้นะ เรียกร่องสัตว์ทั้งหลายมาอุทรรม เวลามันทำได้ มันอาจหาญมากนะ

“โห้! นิพพานเป็นอย่างไรเอง นิพพานเป็นอย่างไร”

เวลามันเสื่อมไปนะ “โห้! มรรคผลคงไม่มีแล้วแหละ”

แต่ถ้ามันเป็นความจริง เป็นความจริงขึ้นมามันจะมีองค์ความรู้ของมัน มันจะมีสัจจะความจริงของมัน เวลาจิตมันเสื่อม เวลาทำคุณงามความดีแล้วจิตมันเสื่อม จิตมันเสื่อมก็ ขวนขวายๆ ขึ้นไป เพราะอะไร มันเจริญแล้วเสื่อมเพราะระยะทางที่เดิน กิรียา การกระทำนี้ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนวิธีการกิรียาทั้งหมด ผลของมัน ผลของวิบาก ผลของมันคือจิตที่มันเป็นจริงใจ

ฟังธรรมๆ ตอกย้ำอย่างนี้ ตอกย้ำแล้วมันทำทันกันได้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ว่าพระสารีบุตร ไม่เชื่อๆ เพราะพระสารีบุตรเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ไป หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เราก็เชื่อมั่นว่าเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้วนะ ผู้ที่ทำเหมือนกันยังได้เหมือนกัน มีองค์ความรู้เหมือนกัน ถ้ามีองค์ความรู้เหมือนกัน หลวงปู่มั่น ท่านไม่อาจหาญ ไม่เป็นเสาหลัก ไม่เป็นคนที่เผยแพร่ ไม่เป็นคนที่รื้อคนวิธีการ รื้อคันการปฏิบัติ ขึ้นมา ถ้าเราปฏิบัติขึ้นมา ใครทำก็ได้ ต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้นเลย เหมือนกันหมดเลย นี่ถ้าธรรมความเป็นจริง มันถึงว่าเป็นอกาลิโก ไม่มีกาลไม่มีเวลา ถ้าไม่มีกาลไม่มีเวลา เราประพฤติปฏิบัติเป็นความจริงของเรา

แต่ถ้าเรายังหาหลักหาเกณฑ์ไม่ได้ เวลา ๒๔ ชั่วโมงเท่ากัน คนที่ใช้ทำประโยชน์ของเขา เวลาเขาน้อยนัก โห้คนที่ไม่ได้ทำอะไรเลย เวลามันเนิ่นนานนัก ๒๔ ชั่วโมงเหมือนกัน เราประพฤติปฏิบัติ เรามีสติมีปัญญาค้นคว้าของเราได้เหมือนกัน ถ้าเราทำของเราได้นะ มันจะเป็น สัจจะความจริงในใจของเรา

มาวัดมาวาก็เพื่อเหตุนี้ เราทำบุญกุศลก็ได้บุญกุศลแล้วส่วนหนึ่งนะ ได้ฟังธรรมๆ ฟังธรรมนี้แสนยาก การฟังธรรมแสนยากเพราะมันฟังจากปาก แต่ในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีมันเจริญเท่านั้นเอง การฟังนี้แสนยาก เราฟังของเรา เราใช้สภาวะแวดล้อมให้หัวใจมันเชื่อ ให้หัวใจมันฟัง ให้หัวใจมันมีที่พึ่งอาศัย

ทุกคนเกิดมาว่าแหวนะ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้เอง ในสโมสรสันนิบาต ในสโมสรสันนิบาตคือเขารื่นเริง เขากำลังเลี้ยงฉลองกันนะ ทุกคนวงใจว่าแห้ว ทุกคนวงใจ โอ้เราไม่ได้สโมสรสันนิบาตนะ โอ้เราเกิดมาเป็นชีวิต ชีวิตเราดำรงอย่างไร มันว่าแห้วไหม มันเหงาไหม มันเศร้าสร้อยไหม

เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด จงมีธรรมเป็นที่พึ่ง เพราะสังฆธรรมนี้มันจริงจัง สังฆธรรมนี้แน่นอน เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด มีความสงบระงับในใจ ไม่ฟุ้งไม่ซ่าน มีความสุขในใจ เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด แล้วเราก็แสวงหาที่นี้ไง ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ไง ฟังธรรมเพื่อสภาวะแวดล้อมของใจ ให้ใจมันมีจุดยืนขึ้นมา ให้ใจมันกล้าหาญของมันขึ้นมา กล้าเข้าทางจงกรม กล้านั่งสมาธิ

จะเข้าทางจงกรมก็ โอ้ย! เข้าอ่อนเลย จะนั่งสมาธินะ โอ้โฮ! มันเจ็บ เจ็บปวด มันฝึงใจ

ตั้งสติ มันเป็นทางอันเอก มัคโค ทางอันเอก เราสร้างมรรคสร้างผลของเรา เราสร้างมรรคผลมันจะมาของมันเอง เราสร้างเหตุไฉน ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เราทำสิ่งใดได้อย่างนั้น “ถ้าเธอทำสิ่งใดแล้วเสียใจภายหลัง สิ่งนั้นไม่ดีเลย”

นี่อายุเท่าไรแล้ว ๖๐-๗๐ กันแล้วนะ เสียเวลาไปหมดแล้ว เวลาตอนนี้ไปนั่งก็เจ็บปวดแล้ว นี่ไง “สิ่งใดที่เธอทำแล้วเสียใจภายหลัง สิ่งนั้นไม่ดีเลย” ตั้งสติตั้งปัญญาของเรา ขวนขวายของเราเพื่อใจดวงนี้ เพื่อหัวใจของเราให้เป็นสังฆธรรมในใจของเรา ค้นหาที่นี้ สุขแท้ที่อยู่ที่กลางหัวใจ

สงกรานต์ๆ เขาจะเที่ยวไหน เรื่องของเขา เราเที่ยวกลางหัวใจ ค้นหาหัวใจเราให้เจอ แล้วเอาอันนี้ให้ได้ หมั่นเพียร มนุษย์เราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะมันอยู่ที่นี้ ฐูปไปหมด เข้าใจไปหมด แต่ไม่ได้ทำ มันก็แค่นั้นนะ มันเป็นปริยัติ ปฏิบัติ

ปฎิเวธ เราศึกษามาเรารู้หมด แต่มันไม่ได้ทำ มันก็ไม่ใช่ของเราไง มันเป็นปัจจัยตั้ง เป็น
สันติภูมิจึงแล้วประกาศให้โลกรู้ได้ด้วย

นี่ไง ให้ใครถามปัญหาธรรมะมาสิ หลวงตาท่านพูดบ่อย ถามเราให้จนทีเถอะน่า ท่านพูด
อยู่ประจำว่าถามปัญหาท่านให้จนสักที ไม่มีสิทธิ์จนได้ เพราะมันทะลุปรุโปร่งไปหมด มันทะลุ
ปรุโปร่งไปหมด มันมีเหตุมีผลของมัน มันแก้ไขของมันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปจนถึงที่สุดแห่ง
ทุกข์ เอวัง